

Wijnhandel Van Dinter

Groot - en kleinhandel in wijnen en distillaat

Uitleg over de **Klimaatverandering en wijn**:

PAUL VAN DINTER

Klimaatverandering en wijn

De Beurs Maaseik

22 April 2010

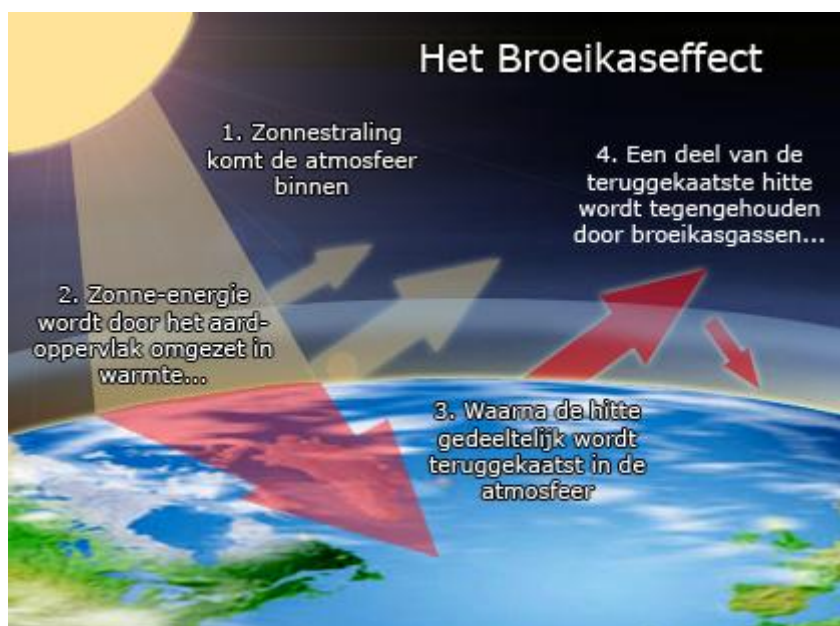
Klimaatverandering en wijn. De aarde wordt warmer en dus schuift de wijngrens noordwaarts. Over de invloed van de klimaatverandering op de wijnbouw.

Klimaatverandering en wijn

Wat zijn de gevolgen van de klimaatverandering voor de wijnbouw in de wereld? Schuift de wijnbouwrens op naar het noorden? Krijgen warme wijnstreken het de komende jaren extra moeilijk door extreme temperaturen en droogte? Vragen te over. Wijnboeren en wijnmakers worden geconfronteerd met nieuwe omstandigheden.

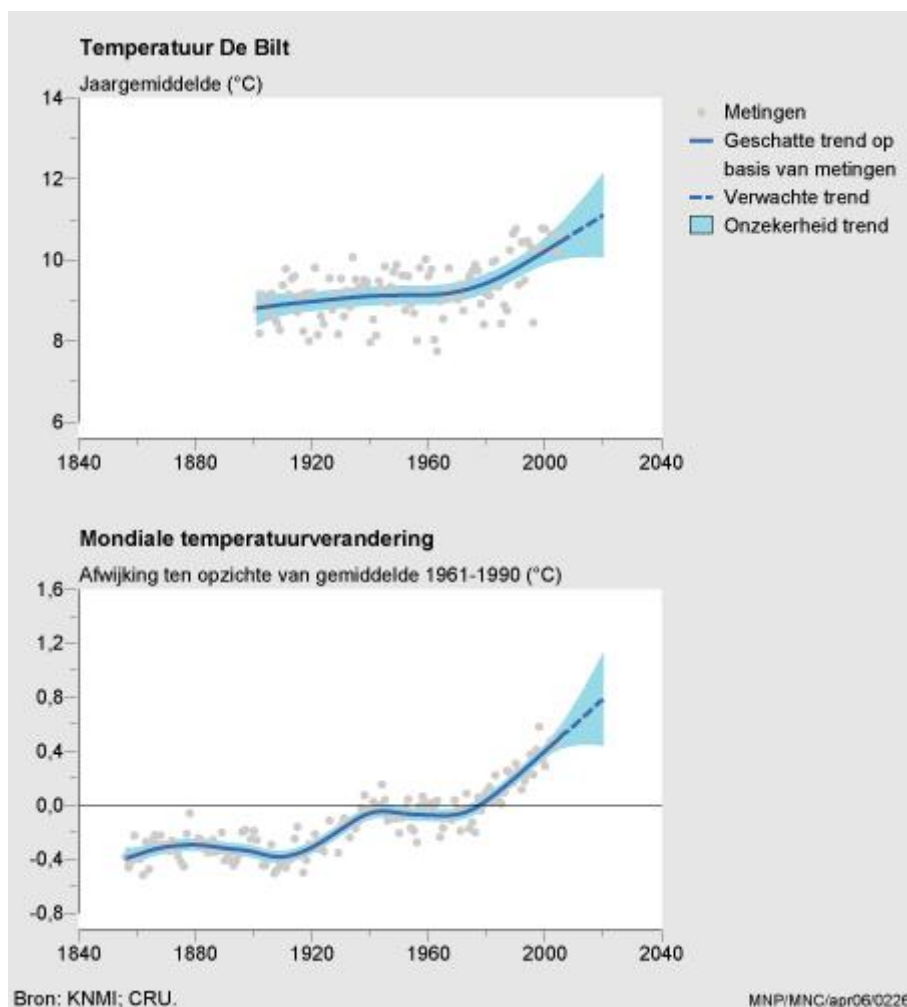
Het broeikaseffect.

Zonder het natuurlijke broeikaseffect zou de gemiddelde temperatuur op aarde op jaarbasis -18 graden Celsius bedragen, in plaats van de huidige +15 graden. Maar omdat de mens grote hoeveelheden broeikasgassen in de dampkring brengt, wordt het broeikaseffect behoorlijk versterkt.

Dit versterkte broeikaseffect kan een wereldwijde klimaatverandering tot gevolg hebben. De Verenigde Naties verwachten dat klimaatverandering gedurende de 21ste eeuw zou kunnen zorgen voor grote overstromingen, extreme weersomstandigheden, droogte en ongeschiktheid van de landbouwgrond.

De opwarming van de aarde (*'global warming'*) betekent volgens experts dat in de komende 50 jaar de gemiddelde temperatuur 2 tot 3 graden zal stijgen. Tegelijkertijd zal de neerslag in de zomerperiode met 10 procent afnemen. Met name de warme wijngebieden van de wereld

lopen risico, bijvoorbeeld Zuid-Europa, Australië en delen van de Verenigde Staten. Hier zou het wijngaardareaal drastisch kunnen teruglopen. Sommigen spreken zelfs tot 80 procent aan het einde van deze eeuw. Op kortere termijn houden klimatologen rekening met een toenemend aantal hittegolven en periodes van extreme droogte. Deze zullen ongetwijfeld van invloed zijn op kwaliteit en omvang van wijnoogsten. Droogte leidt tot geringere opbrengsten, en hoge temperaturen kunnen de verhouding tussen suikers en zuren in het druivensap verstoren. Resultaat: een onevenwichtige wijn met te veel alcohol.

Volgens dit scenario zouden in Californië op termijn alleen de koelere wijnstreken langs de kust voor wijnbouw geschikt zijn. Zij profiteren van de verkoelende wind van zee. Ook de Universiteit van Bordeaux is volop bezig met onderzoek en het uitwerken van mogelijke maatregelen.

Bordeaux uit Zuid-Engeland?

Op een onlangs gehouden congres in het Duitse Stuttgart was Gregory Jones (professor aan de Southern Oregon University en deskundige op het gebied van klimaatverandering en wijn) een van de gastsprekers. Jones: "De opwarming leidde in eerste instantie tot betere omstandigheden in veel gebieden, maar op den duur neemt de kans op extreme situaties toe, en deze zijn minder geschikt voor de huidige druivenrassen en wijze van wijnbouw."

Druivenrassen verschillen op veel punten van elkaar, onder meer op het gebied van omgevingstemperatuur. Zo heeft een grenache meer warmte nodig dan een riesling om een goede wijn op te leveren. Opwarming en klimaatverandering hebben ongetwijfeld invloed op de keuze van druivenrassen. Langdurige droogte zou ook tot watertekort kunnen leiden. Met name Australië, Spanje, Italië en Zuid-Frankrijk hebben hier reeds mee te maken. Bij extreme droogte zal ook irrigatie niet meer een vanzelfsprekend alternatief zijn.

Goede onderzoekers dragen natuurlijk ook oplossingen en voorstellen tot verbetering aan. Professor Jones voorziet een verplaatsing van wijngaarden naar hoger gelegen zones en kuststreken. Een spectaculaire nieuwe ontwikkeling zou de opleving van wijnbouw in Zuid-Engeland kunnen zijn. De bodem is hier op veel plaatsen zeer kalkrijk en dus uitermate geschikt. Klimaatverandering leidt hier wellicht tot onverwachte mogelijkheden.

Ook voor Nederland en andere Noord-Europese landen betekent de klimaatverandering een grotere kans op een succesvolle wijnbouw. In deze landen is de wijnconsumptie stijgende en de vraag naar wijn van eigen bodem zou wel eens flink kunnen toenemen. Wijnproducenten zullen zich uiteraard ook kwalitatief moeten bewijzen. Een gunstig klimaat betekent niet automatisch een goede wijn. Vakmanschap en talent blijven onontbeerlijk.

Antwoorden en oplossingen

Op termijn zal de wijnwereld moeten reageren op de gevolgen van de klimaatverandering. Diverse mogelijkheden kunnen worden overwogen:

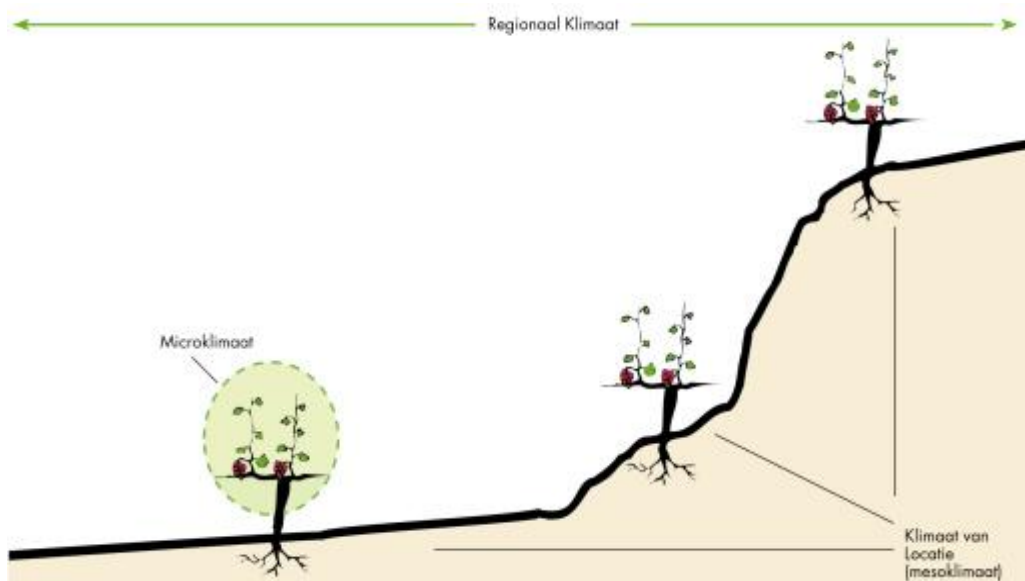
- * Verplaatsing van de wijnproductie naar noordelijke, koelere gebieden (nadeel is dat koelere gebieden meestal ook meer neerslag krijgen, waardoor de kans op schimmelvorming toeneemt)
- * Verplaatsing van wijngaarden naar hoger gelegen zones, waar de temperatuur lager is
- * Druivenrassen selecteren die meer droogte- en warmteresistent zijn
- * Specifieke klonale selectie
- * Irrigatiemethoden verfijnen
- * Nieuwe manieren van aanplant en groeiwijze van wijnstokken

Er is dus wereldwijd een enorme verscheidenheid aan klimaten waarin druiven groeien voor de wijnproductie. De eigenschappen van klimaat hebben een diepgaand effect op de wijnproductie en klimaat is een bepalend element in de keuze voor een druivenras.

Klimaat bestaat uit verschillende factoren: temperatuur, regenval, vochtigheid, verdamping, wind, zon en vorst. Temperatuur is wel de belangrijkste factor, want deze heeft de meeste invloed op de geur en de smaak van de druif.

Een kwestie van schaal

Om te kunnen bepalen of een plek geschikt is voor wijnbouw, of om bepaalde beslissingen te nemen ten aanzien van de wijngaard, is het verstandig om een klimaatanalyse uit te voeren. Klimaat is onderverdeeld in drie categorieën: macro, meso en micro.

Regionaal gebied en microklimaat

Van macro tot micro

Een macroklimaat betreft een uitgestrekt gebied. Het klimaat bestrijkt vele vierkante kilometers, zoals een gebied of zelfs een hele regio. Men kan zo eenvoudig het klimaat op regionaal niveau vaststellen.

Mesoklimaat heerst in een veel kleiner gebied. Dit klimaat is van toepassing op een bepaalde wijngaard of een gedeelte van een wijngaard. We kunnen het voorbeeld van een heuvel geven: zowel de top, de helling als de onderkant van een heuvel kan een eigen mesoklimaat hebben. Ook de westkant van een heuvel kan een ander mesoklimaat hebben dan de oostkant. Met mesoklimaat beschrijf je het lokale klimaat dat van invloed is op het karakter van de wijn of het karakter van de wijngaard.

Het microklimaat is op nog kleinere schaal. Deze term wordt vaak verward met mesoklimaat. Microklimaat in een wijngaard is het klimaat rond de wijnrank, het blad en het fruit. Er kan zelfs verschil gemaakt worden tussen het binnen- en het buitenblad, zij kunnen twee heel verschillende microklimaten hebben. Het microklimaat is vooral van belang voor specifieke wijnbouw- en toepassingstechnieken.

Beslissende invloeden

De impact van klimaat op het karakter van wijndruiven en de uiteindelijk wijn, mag niet onderschat worden. Het karakter en de variëteit van wijn worden in hoge mate beïnvloed door het klimaat. Hoewel het klimaat wordt gegeneraliseerd door berekeningen van gemiddelden en variabelen, is het elk jaar weer opnieuw een uitdaging.

De betere wijnproducent heeft goed voor ogen wat voor een wijn hij wil produceren. Hij richt zich op de kwaliteit en het karakter van de druif die hij nodig heeft om zijn ideale wijn te maken. De balans is echter steeds moeilijker te krijgen, omdat het weerpatroon steeds onregelmatiger wordt en steeds minder te voorspellen is.

Temperatuur is niet het enige

Ook de effecten van de andere factoren van het klimaat moeten in beschouwing worden genomen:

Zon geeft energie voor fotosynthese en licht voor de ontwikkeling van kleur en smaak.

Vocht en verdamping: bij hoge verdamping en lage relatieve vochtigheid ontstaat naar verhouding een hoger transpiratiegehalte (verdamping van water van het bladoppervlak), daarom kan irrigatie nodig zijn.

Regenval: dit behoeft geen uitleg: geen water, geen groei!

Wind kan in vochtige omstandigheden goed zijn voor het drogen van de wijnranken, waardoor ziektes worden voorkomen. Maar wind kan ook de groei van de wijnrank bemoeilijken en daarom worden er soms windschermen ingezet.